

Avskrift.

Till

Kungl Skolöverstyrelsen

Sveriges lärarförbund som av skolöverstyrelsen beretts tillfälle avge synpunkter på "Förslag till kursplaner med vissa anvisningar och kommentarer i ämnena svenska, matematik, engelska, franska och tyska i reviderad läroplan för grundskolan" (SÖ 7.2. 1969. Dnr 347/69 U) får härmed anföra följande.

Svenska

Allmänna synpunkter

Förslaget till kursplan i svenska synes väl motsvara vad som bör rymmas inom ämnet. Anvisningarna och kommentarerna ger en allsidig belysning av elevernas, lärarnas och läromedlens roll i undervisningsarbetet. Förslaget utgör som helhet sett en förbättring i jämförelse med nu gällande kursplan.

En konsekvens av ett flertal punkter i förslaget är emellertid att mera och för avsett ändamål bättre utformade läromedel måste finnas att tillgå då kursplanen skall börja tillämpas. En annan konsekvens är att lärarna måste få en i vissa avseenden rätt omfattande fortbildning, om vissa i förslaget helt nya moment skall kunna omsättas i den praktiska undervisningen. Vi återkommer senare i yttrandet med preciseringar och exempel med anknytning till det nu sagda.

I kursplaneförslagen rörande ämnena konst, teknik och ekonomi, över vilka förslag förbundet redan tidigare framfört synpunkter framhålls nödvändigheten av att undervisningen i svenska samordnas

Sveriges lärarförbund med yttrande över "Förslag till kursplaner med vissa anvisningar och kommentarer i ämnena svenska, matematik, engelska, franska och tyska i reviderad läroplan för grundskolan" (SÖ 7.2.1969 Dnr 347/69 U).

med undervisningen i respektive ämnen. Förslag till kursplaner i andra ämnen, t ex de natur- och samhällsorienterande, har ännu inte presenterats. Redan av SÖ:s "Förslag till kmt angående översyn av grundskolans läroplan" framgår dock att man även för dessa ämnen torde komma att räkna med ett starkt stöd från svenskan. I kursplaneförslaget för matematiken framhålls också att samverkan bör ske med svenskan. För undervisningen i främmande språk har undervisningen i svenska alltid haft stor betydelse och det finns ingen anledning förmoda, att detta samband skulle komma att minska i framtiden.

En samverkan mellan olika ämnen är i många avseenden av stor betydelse för arbetet i skolan sedd som en helhet. På grund av att språket är vårt viktigaste kommunikationsmedel måste undervisningen i svenska självfallet samverka med eller utnyttjas i samtliga andra ämnen i skolan. För att svenskan skall kunna fylla sin uppgift på önskat sätt måste emellertid tillräcklig tid finnas för övning och färdighetsträning i ämnet som sådant. I nu gällande läroplan sägs bl a följande av betydelse i detta sammanhang: "Undervisningen avser bl a att ge bestämda färdigheter. På grund härav är inom undervisningen i svenska en upprepning av övningar i stor utsträckning nödvändig. En ensidigt formell uppläggning måste emellertid undvikas. Det är av vikt att övningarna får intresseväckande sakligt innehåll och ordnas så, att lämplig omväxling vinnas i arbetet. I fråga om ordförråd och språkbyggnad bör de avpassas för det aktuella åldersstadiet."

Det sakliga innehållet i detta stycke bör införas även i den nya kursplanen. Studierna i svenska bereder utan tvekan ett stort antal elever rätt stora svårigheter. Det är för många av dem arbetsamt och tålmodsprövande att lära sig stava, skriva och läsa, att förstå t o m språklärans mest elementära grunder, att öva in en god, jämn och snabbt flytande handstil o s v. Ett flertal av de grundläggande momenten i svenskundervisningen kan de flesta elever inte tillgodogöra sig utan att till en del behöva anstränga sig med återkommande ibland rätt monotona arbetsövningar.

Införandet av den "nya" matematiken medför att eleverna måste lära sig en mängd nya termer och förstå deras innebörd, ett förhållande som snarast medför en skärpning av kravet på elevernas förmåga till språkförståelse. Att undervisningen i svenska bereder eleverna stora svårigheter får inte i och för sig leda till en oprövad sänkning

av kraven utan bör i stället leda till en intensifierad forskning och försöksverksamhet med uppgift att söka utarbeta allt ändamålsenligare metoder och läromedel med vars hjälp man kan underlätta inlärandet av erforderliga kunskaper och färdigheter.

Det kan slutligen noteras att det totala ämnesinnehållet genom tillkomsten av ett par nya huvudmoment synes ha blivit större än tidigare trots att det sammanlagda timtalet för ämnet har minskat. För att detta förhållande inte skall leda till försämrade resultat av undervisningen är det nödvändigt att förstärkande åtgärder av olika slag vidtas, t ex ökad tillgång till bättre läromedel, lärarfortbildning, större möjligheter till arbete med mindre elevgrupper o s v.

Speciella synpunkter

Mål

I första stycket sid 1, sista raden har gjorts ett högst tillfredsställande tillägg "goda arbetsvanor". Önskvärt är att andra ämnen får motsvarande tillägg.

Huvudmoment

Lägstadiet: läsa

Momentet har tillförts ordet läsinläring vilket utgör en klar förstärkning av läsmomentet. Vidare har ett helt nytt moment om stillbild m m tillkommit. Det återkommer för övrigt också på mellan- och högstadierna. Att detta moment tillkommit är en klar förstärkning inte bara för svenskans del utan för all undervisning. För att momentet skall kunna ges ett önskat innehåll och bli till avsedd nytta fördras emellertid dels god tillgång till ändamålsenliga läromedel och dels att lärarna erhåller en inte så ringa fortbildning.

Språken i de nordiska länderna

Sista meningen i momentet: "Någon orientering om andra förekommande språk i de nordiska länderna" bör utgå ur momentet då det, framför allt med de anvisningar som lämnats på sidan 45, lätt kan tendera att bli ett alltför stort inslag i undervisningen. På mellan- och högstadierna, där momentet återkommer, finns naturligare anknyt-

ningsmöjligheter till undervisningen i andra ämnen. Självfallet utesluter inte ett borttagande av momentet möjligheten att i undervisningen ändå ge en kortfattad orientering om avsedda språk men detta torde då lämpligast ske i samband med att man inom andra delar av lågstadieundervisningen behandlar främmande länder över huvud taget.

Mellanstadiet

Tala

Andra momentet bör avslutas på följande sätt: ... referera och redogöra med hjälp av olika media. Det är nödvändigt att eleverna på ett så tidigt stadium som möjligt lär sig att lämna redogörelser med hjälp av bilder, diagram, ljudband o s v. En naturlig anknytning finns för övrigt till det tidigare nämnda momentet om stillbilden m m. Konsekvensändringar bör göras i de andra stadiernas huvudmoment.

Läsa

Sid 5 första stycket bör ändras till: "Övning att i aktuella studie-sammanhang använda skolans läromedelssamlingar."

I allt fler sammanhang betonas nödvändigheten av att en samordning av alla läromedel i skolan kommer till stånd. Den ändring som här föreslås ligger helt i linje med denna utveckling. Det är önskvärt att ett beaktande av detta sker vid utarbetandet av samtliga kursplaner.

Meningen: "Tekniken vid arbetet ..." bör ändras till Varierande arbetsteknik vid olika studieuppgifter.

Högstadiet

Språkiakttagelser och övningar

Tredje styckets näst sista rad bör ändras till: i sista årskursen kort sammanfattande översikt av

Anvisningar och kommentarer

Allmänna synpunkter

Sid 9, första stycket. Detta avsnitt av anvisningarna innehåller sådana anvisningar för undervisningen i svenska, att de om de i någon mån skall kunna följas förutsätter en arbetsinsats av sådan omfattning att man kan befara att utrymme inte kommer att finnas

för undervisning i andra ämnen. Det torde sålunda vara en inte minst tidsmässigt omöjlig uppgift att för varje elev fullgöra vad som i anvisningen sägs om att läraren måste söka förvärva nödvändig kännedom om eleven t ex genom samråd med föräldrar, med lärare och annan personal i skolan samt med företrädare för barn- och ungdomsverksamheten i samhället.

Skall denna anvisning finnas kvar, vilket starkt kan ifrågasättas, måste den kompletteras med klara anvisningar om hur man egentligen avser att detta skall gå till, varifrån tid skall tas till all denna konferensverksamhet och hur t ex en lärare i svenska på högstadiet med undervisningen förlagd till ett flertal klasser fördelade på flera årskurser skall kunna fullgöra här avsedda uppgifter.

Vad som sägs i detta stycke är dessutom av så övergripande karaktär och tillämpligt för all undervisning att det bättre skulle kunna användas som en del av ett för alla ämnen inledande kapitel om undervisningens uppläggning över huvud taget och sålunda ingå i ett för varje elev mer övergripande kontaktarbete. Vad som ovan sagts om behovet av konkretisering och exemplifiering är dock även efter en sådan flyttning av stycket alltså lika stort.

Sid 9, sista stycket. I stycket sägs att en utgångspunkt måste vara, att allmängiltiga minimikrav i fråga om insikter och färdigheter i svenska inte kan uppställas att gälla för alla elever. Genom denna mening upphävs så gott som totalt kravet på att alla elever om möjligt skall kunna bibringas vissa för alla önskvärda gemensamma insikter och färdigheter. Självfallet kan alla elever inte bibringas ens de mest elementära kunskaper, färdigheter och insikter i vilket ämne det vara må. Att på det sätt som här föreslås speciellt markera detta i ämnet svenska kan inte anses vara tillfredsställande med hänsyn till ämnets utomordentligt centrala betydelse inte enbart för arbetet i skolan utan för all samvaro människor emellan. Meningen bör helt utgå och ordet "visserligen" strykas i den följande meningen. Det individuella hänsynstagandet framgår tillräckligt entydigt av vad som sägs senare i samma stycke.

Det andra stycket på sidan 9 behandlar dels svenskans samverkan med andra ämnen dels behovet av att vissa färdighetsmoment i ämnet behandlas mera ingående och systematiskt. Den avvägning som i detta stycke görs mellan de mot varandra till synes stridande önskemålen synes i stort sett tillgodose båda på ett tillfredsställande sätt och

vi vill här endast erinra om vad vi inledningsvis anförde om undervisningen i svenska i relation till andra ämnen.

Sid 12, sista raden, fria samtal.

Formuleringen i den nu gällande läroplanen synes mera utgå från vad som är praktiskt möjligt att genomföra i undervisningen än vad det föreliggande förslaget gör. Den sista meningen på sidan - diskussionerna leds ... - bör således utbytas mot nuvarande lydelse: "Ledningen utövas till en början av läraren men efter hand i regel av eleverna".

Sid 16, tal- och röstvård.

"Samverkan med musiklärare bör om möjligt äga rum". Ju tidigare fel i tal- och röstbehandling uppmärksammas och ju tidigare åtgärder i korrigerande syfte kan sättas in desto större är förutsättningarna för att bestående skador inte skall uppkomma. Då musiklärare endast i mycket ringa omfattning förekommer på låg- och mellanstadierna kan det därför inte anses tillräckligt med en hänvisning till ett samarbete med dessa. Dessutom torde inte musiklärarnas utbildning i tillräckligt hög grad vara inriktad på de arbetsuppgifter som man i detta fall vill ha fullgjorda. Anvisningen bör i stället skrivas så att samverkan skall äga rum med talpedagog där skäl kan anses föreligga för ett mera expertmässigt ingripande. Detta förutsätter givetvis att tillgången till talpedagoger väsentligt förbättras.

Sid 18, ett program för elementär undervisning i läsning.

Den sista att-satsen bör kompletteras på följande sätt: ... till skolarbetet i övrigt, t ex i orienteringsämnen och elevernas intressesfär i övrigt.

Sid 22, upplevelseläsning.

I nu gällande kursplan återfinns följande mening under avsnittet upplevelseläsning: "Läraren bör ofta läsa högt för sina elever." Motsvarande mening finns inte med i förslaget till ny kursplan. För många elever torde lärarens högläsning vara ett av de allra bästa sätten att komma i kontakt med och förstå en del kanske eljest mer svårfångad litteratur. Detta förhållande torde inte enbart gälla låg- och mellanstadierna utan kan ha sin tillämpning även på högstadiet. Den nuvarande lydelsen av anvisningen kan kanske i vissa avseenden diskuteras men någon mening med i stort sett motsvarande

innehåll bör ingå även i den nya kursplanen.

Sid 23, första styckets näst sista rad.

Meningen bör avslutas med följande tillägg: " kring textens människor och motiv så att den valda litteraturen främjar en positiv utveckling av elevernas känslö- och viljeliv och idémässiga inriktning!"

Sid 26, boksamlingar.

Första stycket avslutas med följande tillägg: "Lämpliga tidningar, tidskrifter och broschyrmaterial bör även finnas ständigt tillgängliga för att möjliggöra en direkt anknytning av undervisningen till litteratur och informationsmaterial av en art som dagligen möter eleverna utanför skolan.

Sid 28, tredje stycket.

Filmens överlägsenhet i jämförelse med televisionen är alltså självklar. Ordet färg bör dock utgå då färgtelevisionen torde komma att vara en relativt vanlig förekomst då denna kursplan träder i kraft.

Sid 33, rättning av skriftliga arbeten.

I stycket anföres att vissa tecken bör kunna användas för att markera elevernas fel så snart eleverna kan anses betjänta därav. Anvisningen bör kompletteras med exempel på vilka tecken som kan anses vara de lämpliga att använda för undvikande av att alltför många olika system kommer till användning.

Sid 34, handskrivningen.

Det första stycket utgör en klar förbättring i förhållande till nuvarande kursplan. Det är också tillfredsställande att handskrivningens betydelse och betydelsen av kontinuerliga övningar hela skolgången igenom framhålls på det sätt som görs i anvisningarna. Det torde dock kunna ifrågasättas om det är lämpligt att vissa elever får låta textningen bli det naturliga skrivsättet under större delen av lågstadiet. Erfarenheten synes visa att elever, som på detta sätt tillåts behålla textningen hela lågstadiet igenom har mycket svårt att senare övergå till en snabb och jämn handskrivning vilket i sin tur medför stora problem för dem vid förande av anteckningar m m. Detta i sin tur kan inverka menligt på deras studier i övrigt.

Sid 37, ordförråd.

Vad här sägs bör kunna kompletteras med följande: "Läsning av stimulerande informations- och upplevelselitteratur bidrar till att öka ordförrådet. Väsentligt är att eleverna får individuell handledning vid val av litteratur så att de kommer i kontakt med sådana böcker som verkligen förmår intressera och engagera dem. Elevernas lust att utöka sitt ordförråd inom ett område som intresserar dem är självfallet större än vad som gäller för andra områden. Studium av litteratur från rätt valda intresseområden ger därigenom långt bättre resultat än övningar med en mer allmän inriktning."

Sid 38, semantiska frågor.

Avsnittet är helt nytt. Det är tillfredsställande att området tas upp till en samlad och systematisk behandling.

Sid 41, diagnosticerande proven.

Anvisningen rörande de diagnosticerande proven har fått en sådan utformning att lärarnas arbete med rättning i avsikt att hjälpa eleverna tillrätta med deras problem bör kunna bedrivas på ett allt bättre sätt. Tillfredsställande är också att risken för en negativ effekt av det mekaniska rättningsarbetet så klart understrykes.

Däremot torde meningen: "Läraren måste alltid ta hänsyn till elevernas svårigheter att förstå abstrakta grammatiska sammanhang," innebära en viss överbetoning av svårigheterna och meningen bör kunna göras något mindre kategorisk.

Språken i de nordiska länderna

Sid 44, andra stycket.

Vad som sägs i slutet av andra stycket är en klar förstärkning i jämförelse med nuvarande skrivningar. Däremot synes det sista stycket på sid 44 utgå från att eleverna under låg- och mellanstadieåren hunnit ägna sig åt studier i danska och norska i icke obetydlig omfattning då man konstaterar att eleverna på högstadiet har så stor vana att höra och läsa språken, att tyngdpunkten här praktiskt taget helt kan läggas på texter, som i olika ämnen sätts in i de kurssammanhang, där de naturligt hör hemma. Det kan starkt ifrågasättas om så stort utrymme verkligen kommer att finnas för studiet av danska och norska

under låg- och mellanstadierna med hänsyn dels till den mycket stora stoffmängd som skall behandlas under dessa år, dels den samverkan med andra ämnen som genomgående rekommenderas och dels den minskning av det totala timtalet som den nya läroplanen innebär. Även om det är utomordentligt önskvärt med förbättrade kunskaper i danska och norska måste dock önskemål här som i alla andra sammanhang ställas i relation till existerande resurser.

Samma synsätt torde också kunna läggas på vad som sägs om orienteringen om andra nordiska språk än danska och norska längst ner på sidan 45. Om den orientering, som där rekommenderas, verkligen skall kunna ge något fordras en betydande upprustning på läromodelssidorna. Även om det självfallet är önskvärt med så god orientering om övriga nordiska länder som möjligt kan det dock ifrågasättas om inte den orientering om respektive länders språk som här avses bättre borde kunna ges samtidigt som länderna behandlas i t ex geografi eller i något av de andra samhällsorienterande ämnena. Så t ex bör ju en kort orientering om ett lands språk, vilket det än må vara, ingå som en naturlig del i den behandling av landet man ger det i andra sammanhang.

Utan att det därför på något sätt behöver innebära en reell minskning av orienteringen om här nämnda länders språk bör övervägas om inte stycket "Att den språkliga kontakten hur dessa språk låter" bör helt utgå i detta sammanhang.

Engelska, franska och tyska.

Engelska

Mål

Ordet "begränsat" på andra raden bör utgå. Vad som avses framgår ändå tillräckligt klart genom ordet centralt. En ytterligare inskränkning i kravet på att eleverna skall tillägna sig ett visst förråd av ord skulle kunna leda till en så stark begränsning av ordförrådet att de över huvud taget inte kan göra sig förstådda eller förstå mer än vad som hör till ett högst begränsat område.

Huvudmoment

Lågstadiet

"I lämpliga sammanhang upplysningar om vardagsförhållanden i England och USA" bör ändras till den skrivning som gäller för mellan- och högstadierna.

Anvisningar och kommentarer

Allmänna synpunkter

Sid 4, första stycket.

För närvarande pågår en diskussion om på vilket sätt undervisningen i ett främmande språk bör bedrivas för att man skall uppnå största möjliga effekt. Något slutgiltigt avgörande synes man ännu inte ha kommit fram till. I avvaktan på resultat av forskning och försöksverksamhet på detta område bör man t v i anvisningar och kommentarer till undervisningen i främmande språk undvika sådana formuleringar som kan tolkas som en rekommendation av den ena eller den andra metoden. Vissa formuleringar i det första stycket bör av denna anledning omprövas.

Sid 5, andra stycket.

Vad som i detta stycke sägs har stor betydelse för eleverna. En viss lärogång knuten till ett visst system av läromedel ger eleverna ett visst bestämt ordförråd och en viss bestämd kunskapsmängd på vilken den fortsatta inläringen bygger. Om en övergång sker till en annan lärogång och ett annat lärosystem, följer därav vanligtvis att eleverna kommer att sakna den referensram från det tidigare skedet i den nya lärogången som är en förutsättning för det följande. Speciellt vid byte av skola eller av lärare kan här antydda övergångar komma att få för eleverna allvarliga konsekvenser, ett förhållande som bör uppmärksammas såväl under det fortsatta arbetet med kursplaneanvisningarna som i försöks- och forskningsarbetet på språkundervisningsområde.

Sid 5, fjärde stycket.

I stycket sägs bl a att val av inspelat material och tryckt text bör ske med hänsyn till individualiseringskravet. Mot detta finns ingen invändning att göra, men det måste i sammanhanget påpekas att detta krav ställer mycket höga såväl kvalitativa som kvantitativa krav på läromedelssidan.

Sid 12, allmän kurs.

Anvisningarna i fråga om den allmänna kursen i engelska är alltför vagt utformade och kommer inte att ge erforderligt stöd åt lärarna vid deras förberedelsarbete. Genom att anvisningarna är så vagt

utformade kommer innehållet i den allmänna kursen och utformningen av undervisningen att i mycket hög grad bestämmas av läroboksförfattarna och läromodelsproducenterna vilket naturligtvis kan vara en fråga på både gott och ont.

Matematik

Huvudmoment

Något beslut om en övergång till endast en kursuppläggning har ännu inte fattats. Allmän och särskild kurs i matematik måste således t v redovisas i kursplanerna. Detta har också beaktats i "Material till läroplanssupplement" där asterisk anger moment som kan förbigås i allmän kurs. En motsvarande markering borde om möjligt göras redan i huvudmomenten.

Vidare bör i förslaget kontrolleras att asteriskerna har utsatts lika i förslaget till disposition av en studieplan och i kommentarerna till föreslagna moment. Exempel på att så inte är fallet utgör punkt 11.2 "Linjära ekvationer och olikheter" som försetts med asterisk i kommentarerna men inte i dispositionen.

I förslaget till disposition av en studieplan införs en mängd nya termer och uttryck vilka är helt obekanta för den som inte beretts tillfälle genomgå en kompletterande utbildning i den "nya" matematiken. Förbundet har i andra sammanhang med stor skärpa framhållit vikten av att samtliga lärare på låg- och mellanstadierna samt lärare i matematik på grundskolans högstadium bereds tillfälle att genomgå en omfattande fortbildning i matematik. En plan för fortbildningen har presenterats av skolöverstyrelsen men med hänsyn till vad som nu redovisas bör komma att ingå i en kursplan i matematik måste det ånyo understrykas vikten av att den planerade utbildningen inte blir alltför ringa till sin omfattning.

Förbundet har även hävdats att samtliga lärare på grundskolans högstadium, som i sin undervisning kommer att använda matematiskt språk och matematiska framställningar, t ex lärare i samhällskunskap och geografi, också borde beredas tillfälle att delta i den planerade utbildningen i matematik. Den nya terminologin understryker nödvändigheten av att en utvidgning av den planerade utbildningskompletteringen snarast kommer till stånd.

Anvisningar och kommentarer.

Sid 5, första stycket.

I styckets sista mening understrykes att det för begreppsbildningen är nödvändigt att ett klart och koncist språk används vid undervisningen och att, när en matematisk terminologi införs, denna måste vara korrekt. Vad som i denna mening sägs är betydelsefullt och exemplifierar också på ett utmärkt sätt vad vi ovan sagt om nödvändigheten av att alla lärare, som i sin undervisning använder sig av ett matematiskt språk, använder samma termer och detta på ett fullt korrekt sätt.

I fjärde styckets sista mening sägs att man måste vara uppmärksam på att en franställning väljs och utförs så, att den inte motverkar en senare utvidgning och fördjupning. En konsekvens av detta i och för sig helt riktiga påstående är självfallet att den lärare, som undervisar på ett tidigare stadium måste vara väl förtrogen med vad som kommer att hända i undervisningen på ett efterföljande stadium. Av detta framgår att en utbildningskomplettering i matematik inte får göras alltför ringa och inte heller begränsas till att omfatta enbart vad som på kort sikt kan vara nödvändigt att kunna för det egna stadiets undervisning.

Sid 6, tredje stycket.

I detta stycke behandlas vissa problem, som är förknippade med undervisningen i matematik för elever med vissa handikapp. Den sista meningen i stycket framhåller nödvändigheten av konkretiserande läromedel. Det bör i anvisningarna tilläggas, att dessa skall finnas tillgängliga i erforderlig omfattning då den nu föreslagna kursplanen skall tillämpas.

Anmärkas bör också att med konkretiserande läromedel i detta sammanhang inte kan avses verbala läromedel av typ IMU, då det visat sig att detta system inte lämpar sig för elever med läs- och skrivsvårigheter eller för elever med låg motivation eller andra inlärningsstörningar.

Arbetssätt.

Sid 11, första stycket.

I slutet av detta stycke sägs att då eleverna kan arbeta självständigt läraren får mer tid till personlig handledning samt till gruppundervisning. Av detta dras den slutsatsen att möjligheterna härigenom ökar att genomföra en individuellt anpassad lärogång.

Mot detta resonemang finns i och för sig ingen invändning att göra, men det skulle vara av visst värde med en anvisning om vilket arbetssätt läraren skall eller bör använda sig av innan eleverna kan arbeta självständigt. Av formuleringen att döma ligger det nära till hands att dra den slutsatsen att klassundervisningen, d v s den helt sammanhållna undervisningen, är det enda möjliga eller i varje fall det lämpligaste arbetssättet under de första eller kanske t o m under de första sex åren i grundskolan. Vad kursplaneförfattaren egentligen avser framgår inte av skrivningen, som på denna punkt bör förtydligas.

Elevernas förmåga till självständigt arbete i matematik är i mycket hög grad beroende av deras förmåga att på egen hand tillgodogöra sig skriftliga anvisningar för hur en uppgift skall lösas. En individualisering av matematikundervisningen kan av denna anledning inte införas snabbare än vad undervisningen i svenska tillåter. Vad vi ovan sagt om nödvändigheten av en viss formell träning i svenskans olika delar understryks av detta förhållande.

Läromedel.

Sid 13, fjärde stycket.

Vad som sägs i detta stycke om materialet bör ytterligare understrykas. Det är viktigt att det sker en ordentlig upprustning med laborativt material, dock inte enbart i materialrum och liknande utrymmen. Minst lika väsentligt är det att varje lärosal, i vilken matematikundervisning bedrivs, är välförsedd med allt erforderligt material. Om man sedan skall ordna materialet i en speciell matematikhörna eller inte nå väl få bero helt av omständigheterna i varje enskilt fall.

Sveriges lärarförbund hemställer att här anförda synpunkter beaktas vid ärendets fortsatta behandling.

Stockholm den 11 mars 1969

För SVERIGES LÄRARFÖRBUND

Hans Hellers

/Lars Paul